

Otton Lipkowski (1907-1982)

Nauczyciel szkół specjalnych, nauczyciel akademicki, pracownik administracji oświatowej, teoretyk pedagogiki specjalnej. Studiował w PIPS w latach 1931-1932, następnie w Wolnej Wszechnicy Polskiej (oddział w Łodzi). W 1938 r. został magistrem filozofii; napisał pracę: „Wpływ twórczości Józefy Joteyko na współczesną pedagogikę polską”.

Po wyzwoleniu, od 1949 r. był nauczycielem szkół specjalnych w Warszawie i dyrektorem zakładu dla niedostosowanych społecznie (Państwowego Zakładu Wychowania Zapobiegawczego) przy ul. Puławskiej. W latach 1956--1960 pełnił funkcję dyrektora Departamentu Zakładów Wychowawczych i Szkolnictwa Specjalnego Ministerstwa Oświaty. Na tym stanowisku odegrał bardzo istotną rolę w nowoczesnym określeniu dalszych kierunków rozwoju systemu kształcenia specjalnego. Na jednym z posiedzeń Komisji Sejmowej Oświaty poświęconej tym zagadnieniom zauważył (w 1958 r. !), że szkolnictwo specjalne zajmowało się dotychczas przede wszystkim dziećmi ze znacznymi upośledzeniami fizycznymi i psychicznymi, pozostawiając bez opieki dzieci niedosłyszące, niedowidzące i inne o niewielkich niepełnosprawnościach. O. Lipkowski uznał ten fakt za naganny i postulował rozszerzenie oddziaływań szkoły specjalnej.

W 1963 r. uzyskał stopień doktora na Wydziale Pedagogicznym UW za pracę „Krytyczna ocena sytuacji w zakresie opieki nad dziećmi i młodocianymi społecznie niedostosowanymi z punktu widzenia założeń resocjalizacyjnych” (promotor: doc. dr Stanisław Jedlewski). W tym okresie (lata 1960-1965) O. Lipkowski kierował Instytutem Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie, najstarszą polską placówką specjalną.

Od 1951 r. był zawodowo związany z PIPS, początkowo jako pracownik kontraktowy w Muzeum Szkolnictwa Specjalnego, a od 1961 r. jako pracownik etatowy; był zastępcą dyrektora Instytutu, a w latach 1967-1970 — jego dyrektorem. Od 1970 r. pełnił funkcję dziekana Wydziału Resocjalizacji, zaś w 1975 r. został profesorem kontraktowym w PIPS. W latach 1959-1969 prowadził również wykłady z pedagogiki specjalnej w Uniwersytecie Warszawskim.

W latach 1975-1982 był redaktorem naczelnym „Szkoły Specjalnej” oraz członkiem wielu organizacji i towarzystw związanych z wychowaniem, m.in. •członkiem Zarządu Sekcji Wychowania *Federation Internationale des Commu-nautes d'Enfants* (FICE).

Zainteresowania naukowe O. Lipkowskiego koncentrowały się wokół uwarunkowań niedostosowania społecznego, szerzej — problemów resocjalizacji oraz zagadnień ogólnej teorii pedagogiki specjalnej. Szczególnie w tej drugiej [grupie zagadnień odniósł wiele sukcesów, podejmując zupełnie nowe zagadnienia, opracowując oryginalne teorie. Był m.in. prekursorem pedagogiki specjalnej porównawczej, w ostatnim okresie życia przygotowywał skrypt z tej dziedziny. Rozwijał zagadnienia związane z ortodydaktyką, upowszechniając wcześniej ten termin w swoim skrypcie „Pedagogika Specjalna” (I wydanie 1974 r.). Skrypt za swoją klarowność i precyzję w przedstawieniu tematów, zarówno z ogólnej pedagogiki specjalnej, jak i jej subdyscypliny, zdobył wielką popularność wśród studentów.

Profesor Otton Lipkowski był aktywny do ostatnich dni życia. Zmarł w przededniu konferencji z okazji sześćdziesiątej rocznicy utworzenia WSPS (PIPS). " Główne publikacje: „Wychowanie dzieci społecznie niedostosowanych” (PZWS, 1966); „Dziecko społecznie niedostosowane i jego resocjalizacja” (PZWS, 1971); „Resocjalizacja” (WSiP, 1976); „Pedagogika specjalna. Zarys” (PIPS, 1974).

Wojciech Gasik, Jan Pańczyk (1997). *Czołowi polscy pedagodzy specjaliści oraz absolwenci PIPS i WSPS z lat 1971–1996*, s. 34–35.